

۱۴۸۹۰۱۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ایران تمدنی به وسعت جهان

مترجم: یونسکو و میراث جهانی ایران

سعید حسینی

انتشارات خلیه رود

۱۳۹۶

سرشناسه	: دهقان لو، سعید، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: ایران، تمدنی به وسعت جهان: معرفی یونسکو و میراث جهانی ایران / سعید دهقان لو.
مشخصات نشر	: سمتان: انتشارات حبله رود، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۵ ص.: مصور، جدول.
شابک	: ۳۰۰۰-۷۶۴۴-۶۰۰-۹۷۸-۱۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۴۵-۲۴۲.
عنوان دیگر	: معرفی یونسکو و میراث جهانی ایران.
موضوع	: یونسکو
موضوع	: Unesco
موضوع	: مناطق میراث جهانی
موضوع	: World Heritage area
موضوع	: منظرهای فرهنگی -- ایران
موضوع	: Cultural landscapes -- Iran
موضوع	: ایران -- آثار تاریخی
موضوع	: Iran -- Antiquities
موضوع	: ایران -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	: Social life and customs -- Iran
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ / ۹ الف زندگی / A
رده بندی دیویی	: ۰۶۰۱/۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۳۶۸۲۲

شناسنامه

ایران؛ تمدنی به وسعت جهان: معرفی یونسکو و

میراث جهانی ایران

سعید دهقان لو

ناشر: حبله رود

چاپ نخست، ۱۳۹۶

شابک: ۳۰۰۰-۷۶۴۴-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

صفحه آرای: محمدتقی رهبری فرد

طرح روی جلد: مرجان شمسی خانی

چاپ و صحافی: زلال کوثر قم

قیمت: پانزده هزار تومان

انتشارات حبله رود

سمتان: بلوار ولی عصر (عج)

جنب مسجد آل محمد (ص)

www.hablerood.ir

فهرست مطالب

۱	مقدمه.....
۳	فصل اول: آشنایی مختصر با سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)
۵	تمنن ایران.....
۷	آشنایی با سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو).....
۹	اعضای یونسکو.....
۹	علل خروج آمریکا از یونسکو.....
۱۶	ارکان یونسکو.....
۱۶	۱- کنفرانس عمومی.....
۱۸	۲- شورای اجرایی.....
۱۹	۳- دبیرخانه.....
۲۰	حوزه فعالیت‌های یونسکو.....
۲۰	۱- آموزش (ED).....
۲۲	۲- علوم طبیعی (SC).....
۲۳	۳- فرهنگ (CLT).....
۲۴	۴- ارتباطات و اطلاع رسانی (CI).....
۲۶	۵- علوم انسانی و اجتماعی (SHS).....
۲۷	اهمیت انتشار در فعالیت‌های یونسکو.....
۲۸	پایگاه‌های اطلاع رسانی یونسکو.....
۲۸	برنامه اهدای جوایز.....
۲۹	برنامه ثبت مشاهیر در یونسکو.....
۳۳	برنامه حافظه جهانی.....
۳۵	مراحل ثبت اثر پیشنهادشده در فهرست حافظه جهانی در ایران.....
۳۶	اثر ثبت شده در حافظه جهانی یونسکو (اثر ایرانی در برنامه حافظه جهانی).....
۳۶	کمیسیون ملی یونسکو در ایران.....
۳۷	اهداف کمیسیون ملی یونسکو در ایران.....
۳۷	ارکان کمیسیون ملی یونسکو در ایران.....
۳۸	تشکیلات دبیر خانه کمیسیون ملی یونسکو در ایران.....
۳۸	برنامه عملی کمیسیون ملی.....
۳۹	راهبردهای جمهوری اسلامی ایران در یونسکو.....

فصل دوم: تعاریف، اصطلاحات و ضوابط ثبت آثار در یونسکو

۴۲	میراث جهانی یونسکو
۴۴	کمیته میراث جهانی یونسکو
۴۴	پراکندگی
۴۵	معیارها ثبت یک اثر در میراث جهانی
۴۷	معیارهای فرهنگی
۴۷	معیارهای طبیعی
۴۸	تعاریف
۵۰	میراث فرهنگی
۵۰	گونه‌های میراث فرهنگی
۵۰	۱- میراث فرهنگی مادی (مادی)
۵۰	۲- میراث فرهنگی نامادیس (معنوی)
۵۱	تاریخچه
۵۱	تعاریف
۵۲	آثار ثبت شده ایران در فهرست میراث جهانی (ناملموس) یونسکو
۵۴	۳- میراث طبیعی
۵۴	۴- چشم انداز فرهنگی
۵۸	ضوابط ثبت آثار در فهرست میراث جهانی یونسکو
۵۸	ارزیابی آثار فرهنگی برای ثبت در فهرست میراث جهانی
۵۸	ضوابط تهیه پرونده برای ثبت آثار در فهرست میراث جهانی
۵۹	آثار پیشنهادی ایران جهت ثبت در یونسکو
۷۱	فصل سوم: میراث جهانی ایران در یونسکو
۷۴	مقدمه
۷۶	چغازنبیل
۷۶	خصوصیات معبد
۷۷	حصارهای معبد
۷۸	تخت جمشید
۸۱	معرفی مجموعه بناهای تخت جمشید
۸۴	تخت سلیمان
۸۹	بم و فضای فرهنگی آن
۹۲	پاسارگاد
۹۵	گنبد سلطانیه
۹۹	

۱۰۳	 بیستون
۱۰۹	 مجموعه کلیساهای آذربایجان
۱۱۰	 قره کلیسا
۱۱۳	 کلیسای سن استپانوس مقدس
۱۱۴	 کلیسای مریم مقدس دره شام
۱۱۶	 کلیسای چوبان
۱۱۷	 کلیسای زور زور
۱۱۹	 سازه‌های آبی تاریخی شوستر
۱۲۷	 مجموعه تاریخی ازار تبریز
۱۳۱	 آرامگاه شیخ علی‌الدین اردبیلی
۱۳۴	 باغ ایرانی
۱۳۷	 ۱. باغ پاسارگاد
۱۳۸	 ۲. باغ ارم شیراز
۱۳۹	 ۳. باغ چهل ستون نصف جهان
۱۴۰	 ۴. باغ فین کاشان
۱۴۱	 ۵. باغ عباس آباد مازندران
۱۴۱	 ۶. باغ شازده ماهان
۱۴۳	 ۷. باغ دولت آباد یزد
۱۴۴	 ۸. باغ پهلوان پور
۱۴۶	 ۹. باغ اکبریه بیرجند
۱۴۷	 مسجد جامع اصفهان
۱۵۱	 برج گنبد قابوس
۱۵۵	 کاخ گلستان
۱۶۱	 شهر سوخته
۱۶۵	 منظر فرهنگی میمند
۱۷۱	 شوش
۱۷۴	 قنات ایرانی
۱۷۷	 ۱. قنات قصبه گناباد
۱۷۷	 ۲. قنات بلده فردوس
۱۷۸	 ۳. قنات باغ زارچ یزد
۱۷۹	 ۴. قنات ابراهیم آباد اراک
۱۸۰	 ۵. قنات حسن آباد مهریز

۱۸۰	ع. قنات گوهرریز جوپار کرمان
۱۸۱	۸.۷. قنات‌های دوقلوی اکبرآباد و قاسم آباد بروات
۱۸۲	۹. قنات مون اردستان
۱۸۲	۱۰. قنات وزوان
۱۸۳	۱۱. قنات مزدآباد اصفهان
۱۸۳	دشت لوت
۱۸۸	فصل چهارم: میراث معنوی ایران در یونسکو
۱۹۰	مقدمه
۱۹۱	نوروز
۱۹۹	ردیف‌های موسیقی ایران
۲۱۰	موسیقی بخشی‌ری خاندان
۲۱۳	هنر نمایشی آیین تعزیه
۲۱۹	آیین پهلوانی و زورخانه‌ای
۲۲۷	مهارت‌های سنتی فرش بافی در کاشان
۲۲۹	مهارت‌های سنتی فرش بافی در استان فارس
۲۳۲	نقالی، قصه‌گویی اجرایی ایرانی
۲۳۵	دانش سنتی لنج‌سازی و دریانوردی در خلیج فارس
۲۳۸	آیین قالی‌شویان مشهد اردهال کاشان
۲۴۳	فهرست منابع و مآخذ

فرهنگ و هنر در سرزمین ایران طی هزاران سال تاریخ پرفراز و نشیب، همواره در جلوه‌هایی گوناگون تجلی یافته است. فرهنگ و هنری به قدمت، در جلوه‌هایی از خلاقیت و شیوه‌های زنائی برز یافته است. اگر خلاقیت و از آن جمله خلاقیت هنری را، استعداد تولید ایده‌های فراوان و به کار بستن شیوه‌ها و روش‌های گوناگون بدانیم، بی‌تردید یکی از پایه‌های لازم برای آن همین اندیشه‌ها و فرهنگ‌های هنری، دیدن و تأمل و تجربه آثار گذشتگان است. در این زمینه میراث فرهنگی و هنری ایران منبع لایزال آموزش و پرورش خلاقیت هنری است. و رشد و بالندگی این خلاقیت پیسته در گرو شناخت آن میراث است. از این رو از هر دریچه و از هر کجا که به فرهنگ و تمدن یک ملت بنگریم، یک پیام کاملاً شفاف را از دل تاریخ بر کتیبه زمانه حک شده می‌بینیم: آینده از آن ملتی است که گذشته خود را می‌شناسد.

اهمیت میراث فرهنگی بدان علت است که سابقه تمدن و هزاره دنیا مورد علاقه و توجه بسیاری از مردم است، خصوصاً ملت‌هایی که از حیث تمدن و صنعت پیروز هستند، بیشتر به این نکته دلبستگی دارند، که بدانند و بفهمند که ریشه هریک از مظاهر زندگی از چه زمان بوده، و در کدام محل نشو و نما یافته است.

عامل دوم، اهمیت میراث فرهنگی از نظر جنبه معنوی و وارستگی است که روح بشر بر اثر گرفتاری‌های مادی تشنه آن است، و روز به روز هم بیشتر نیازمندی خود را به تسکین التهاب و هیجان روحی که بر اثر زندگی سراسر مادی و ماشینی کنونی برای او فراهم گردیده است، احساس می‌کند، و ذوق زیبا شناسی و زیباپرستی هم بیشتر به این احساس دامن

می‌زند. و از طرف دیگر بناهای تاریخی که در شهرهای مختلف هستند بهترین عامل زینت و زیبایی همان شهر بوده و در حکم قباله و سند تاریخ آنجا محسوب می‌شود.

در کتاب حاضر ضمن آشنایی مختصر با سازمان یونسکو، میراث فرهنگی جهانی ثبت شده ایران در این سازمان نیز معرفی گردیده است. پیشاپیش دست همه اساتید، بزرگان و صاحب‌نظران را می‌بوسم و به انتظار نقد و پیشنهادات ارزنده تمام کسانی که وقت شریف خود را صرف مآلعد این کتاب می‌نمایند، هستم. شک نیست که راهنمایی‌های ارزنده عزیزان در هرچه کارآمدتر شدن ویرایش‌های آتی مؤثر خواهد بود.

در پایان از همسر عزیزم سرکار خانم الهام صادقیان که در سایه همیاری و همدلی او گام در این راه نهادم، تسکین و قدردانی را دارم و همچنین از جناب آقای دکتر علی رضا شاه حسینی مدیر محترم انتشارات جله، ده بسیار سپاسگزارم.

سعید دهقان لو

دی ۱۳۹۵